

Sygn. akt II PK 227/16

POSTANOWIENIE

Dnia 11 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło

w sprawie z powództwa W. D.
przeciwko N. Spółce Akcyjnej w W.
o wynagrodzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 11 maja 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w G.
z dnia 22 stycznia 2016 r., sygn. akt VII Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w G. wyrokiem z dnia 22 stycznia 2016 r. oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Rejonowego w G. z dnia 3 lipca 2015 r. (którym zasądzone od pozwanej N. Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda W. D. kwotę 68106,15 zł brutto tytułem wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych w 2009 r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 lutego 2012 r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie powództwo oddalono) oraz orzekł o kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Powyższy wyrok został zaskarżony w całości skargą kasacyjną powoda. Skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów postępowania: 1/ art. 328 § 2 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i art. 387 k.p.c., przez sporządzenie uzasadnienia zaskarżonego wyroku w sposób wewnętrznie sprzeczny w zakresie, w którym Sąd Okręgowy stwierdza, że powód nie wykazał ilości faktycznie wykonanej pracy, a

jednocześnie niekonsekwentnie przyznaje wiarę i nie daje wiary tym samym dowodom – informacji z systemu W. oraz informacji o tankowaniu; 2/ art. 378 k.p.c., przez nieuwzględnienie zarzutów postawionych w apelacji a dotyczących określenia dodatku przysługującego za pracę w nadgodzinach w wymiarze 100% oraz w dni wolne od pracy, pomimo stwierdzenia, że fakty takie musiały mieć miejsce; 3/ art. 229 k.p.c., przez nieuwzględnienie okoliczności przyznanej przez pozwanego zestawieniu godzin nadliczbowych na podstawie raportów z systemu W., wskazującym na pracę w niedziele oraz dni wolne od pracy, który to błąd przełożył się bezpośrednio na wyliczenie wysokości należnego wynagrodzenia i częściowe oddalenie żądania pozwu; 4/ art. 322 k.p.c., przez przekroczenie zasad doświadczenia życiowego oraz wiedzy przy ocenie adekwatnej do okoliczności sprawy kwoty wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy w G..

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano jej oczywistą zasadność w zakresie stosowania prawa procesowego, wskazanego w punktach 1 i 3 podstaw skargi. Zdaniem skarżącego, w sprawie powstała też istotna rozbieżność w orzecznictwie sądowym, gdyż w niniejszej sprawie oraz toczącej się równocześnie sprawie o sygn. akt VII Pa (...) doszło do całkowicie odmiennego zastosowania art. 322 k.p.c. Skarżący podniósł, że nie zgadza się z wnioskiem Sądu Okręgowego, iż materiał sprawy, w szczególności dowody zaproponowane przez powoda, nie pozwalają na przyjęcie większego wymiaru jego czasu pracy. Odnosząc się do wykładni art. 229 k.p.c. skarżący wskazał, że Sąd Okręgowy uchybił zasadom prawidłowej oceny okoliczności uzasadniających przyznanie spornego wynagrodzenia. Ponadto w uzasadnieniu podstaw skargi (s. 8 skargi) skarżący powołał się na istotne zagadnienie prawne: czy w sytuacji, w której brak jest z winy pracodawcy realnej możliwości wyliczenia ilości godzin pracy, przy uznaniu, że pracownik uprawdopodobnił swoje twierdzenia co do ilości pracy, na pracodawcy spoczywa obowiązek dowodzenia, że pracy faktycznie wykonywano mniej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym m.in. na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko

wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyslać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/8, LEX nr 459291; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W razie powołania tej przesłanki przedsądu, jaką jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Sformułowanie zagadnienia powinno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencki i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, przez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego. Nie każde więc orzeczenie, nawet błędnie wydane, zasługuje na kontrolę w postępowaniu kasacyjnym

(postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147; z dnia 18 marca 2004 r., I PK 620/03, LEX nr 513011; z dnia 8 lipca 2004 r., II PK 71/04, LEX nr 375715 i z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883). Nie spełnia określonego w art. 398⁹ § 1 k.p.c. wymagania sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w sposób ogólny i nieprecyzyjny, a zwłaszcza ograniczenie się do samego postawienia pytania, bez odniesienia się do problemów interpretacyjnych przepisów (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451 i z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538).

Co się tyczy tej przesłanki przedsądu, jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, przepisy mające być przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego powinny należeć do katalogu przepisów, których naruszenie przez sąd drugiej instancji zarzucono w ramach podstawy skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2002 r., I PKN 682/01, OSNP 2004 nr 12, poz. 211). Rzeczą skarżącego jest zaś wykazanie, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, ze sprecyzowaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351; z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231; z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 2-4, poz. 43 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Oczywiście jest, iż budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia – mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wspomniane wątpliwości interpretacyjne powinny być na tyle poważne, by ich wyjaśnienie nie sprowadzało się do prostej wykładni przepisów. W tym wyraża się publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej. Celem realizowanym w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój

jurysprudencji i prawa pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sady powszechne (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147).

Z kolei co do tej przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, iż przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że skarga kasacyjna w zakresie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania oraz jego uzasadnienia nie spełnia wymagań stawianych temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia.

Wskazując na istotne zagadnienie prawne, a właściwie wspominając o nim tylko krótko i to w uzasadnieniu podstaw skargi, skarżący nie wskazał, jakich przepisów miałyby ono dotyczyć, nie nawiązał do treści tychże przepisów, ani nie wyjaśnił, na czym polegają problemy w dekodowaniu zawartych w nich norm prawnych. Postawił jedynie pytanie, które w rzeczywistości sprowadza się do zakwestionowania ustaleń faktycznych dokonanych w sprawie i poczynionych na ich podstawie rozważań.

Sugerując potrzebę wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie skarżący odniósł tę przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania do potrzeby wykładni art. 322 k.p.c. z uwagi na rozbieżności w orzecznictwie sądów orzekających o roszczeniach powoda, odwołując się do „całkowicie odmiennego zastosowania” tego przepisu przez owe sądy. Tymczasem w judykaturze Sądu Najwyższego wyjaśnione zostało, że rozbieżność orzecznictwa nie może być utożsamiana z różną interpretacją przepisów lub stosowaniem prawa przez sądy rozpoznające konkretną jednostkową sprawę (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 stycznia 2015 r., V CSK 353/14, LEX nr 1628961; z dnia 2 grudnia 2011 r., III PK 48/11, niepublikowane; z dnia 7 maja 2009 r., IV CSK 459/08, niepublikowane; z dnia 16 lutego 2007 r., I CSK 18/07, niepublikowane). W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący zasadniczo w ogóle nie nawiązał do treści powołanego przepisu i jego interpretacji ani nie przedstawił argumentacji jurydycznej, za pomocą której wykazałby, jakie problemy pojawiają się na tle jego w wykładni. Co więcej – skarżący upatruje rozbieżności nie tyle w wykładni, ile w zastosowaniu tegoż przepisu przez sądy orzekające w jego sprawach.

Stawiając zaś tezę o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jej autor nie przedstawił żadnego wywodu prawnego wyjaśniającego, na czym polega kwalifikowane naruszenie przez Sąd drugiej instancji przepisów materialnoprawnych lub procesowych, które doprowadziło do wydania oczywiście

niesłusznego wyroku, odesłał jedynie do podstaw skargi odnoszących się do obrazy prawa procesowego. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania brak jest argumentów, które wskazywałyby na rażące naruszenie prawa w ustalonym stanie faktycznym przez Sąd drugiej instancji. Argumentów za istnieniem tejże przesłanki przedsądu należałoby zatem poszukiwać w innych elementach konstrukcyjnych skargi, tj. w podstawach kasacyjnych i ich uzasadnieniu. Nie jest to jednak rolą Sądu Najwyższego na etapie badania kryteriów przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Konkludując: wobec niewykazania istnienia powołanych w skardze kasacyjnej przesłanek przedsądu, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.